

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBE ɔ BI TɔN EE Dɔ XÓ DÓ ACE E GBETɔ DÓ KPODO SISI E DÓ NA DÓ NT LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi dɔ hennu dɔkpo me ɔ, me dɔkpodɔkpo ka do susu tɔn, bɔ ace dɔkpo ɔ we mebi dɔ bo e ma sixu kan fen kpon é dɔ medesusi jije, hwejiɔzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke ɔ bi e ɔ,

Ee nyi dɔ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen dedee na zɔn bɔ gbeto na do tiin nyi le we nɔ dɔn alannuwiwa dee nɔ zɔn bɔ gbeto nɔ fɔn gu e, lo bɔ nu taji dee hudo gbeto ɔ we nyi dɔ gbe e me gbeto le ma na nɔ mekannu dɔ xodidɔ sin alinu kpodo nudidi lo bo na tɔn sin adohuhu kpodo ya kpo me é ɔ,

Ee nyi dɔ dandanme we e dɔ na je hun do sen dee na zɔn bɔ gbeto na do tiin nyi le gbɔn aceɔidɔ sin alinu se na zɔn bɔ gbeto ma na lin dɔ emi dɔ na de emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e ɔ,

Ee nyi dɔ é dɔ dandanme bɔ e dɔ na de alinu wennyinyi ee dɔ na tiin nyi dɔ to dɔkpodɔkpo tentin e ɔ,

Ee nyi dɔ, dɔ xwedowema elɔ me o weke ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do sisi dodo e gbeto dɔ na dɔ e, dɔ medesunɔnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbeto e dɔ ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi dɔkpo ɔ; lo bɔ ye le yalɔ akɔn bonu nukɔnyinyi ni tiin lo bo na sɔ gbe dagbe zinzan gbɔn medesunɔsi jije taji ze jijiɔn ayi e ɔ,

Ee nyi dɔ to dɔkpodɔkpo yi gbe bo na dɔ sisi nu ace e gbeto le dɔ kpodo medesusijije taji kpo dɔ alɔ dɔ alɔme xa to le bi sin kplekple é ɔ,

Ee nyi dɔ linlin dɔkpo ɔ duɔdo nu ace, sisi kpodo medesunɔsi jije gbeto tɔn le, we nyi nu taji ee na zɔn bɔ mi na nyi sen elɔ le e ɔ,

Gbeto ɔ sin kplekple de gbeto elɔ tɔn bɔ e na dɔ xo do ace e gbeto dɔ na dɔ kpo sisi e dɔ na dɔ n'i é kpo wu. Gbeto elɔ na nyi su dɔkpo tawun bɔ gbeto le kpo to le bi kpo dɔ na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le tɔn le dee gbeto elɔ dɔ tame na nugbo le e ni tenkpon nu sisi ni tiin nu ace kpodo medesunɔsi jije gbɔn nunyweyi li xo. Mɔ dɔkpo ɔ ye dɔ na tuun sen ene ɔ le bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi dɔ to dɔkpodɔkpo me kpodo gbe ɔ bi me e kpo; ace ene ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo ɔ dɔ na nyi nu taji dɔkpo nu tovi ee sin to dɔ gbeto elɔ me e kpodo tovi dee sin to le kpo dɔ acekpikpa to ene ɔ le tɔn glɔ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi dɔkpo ɔ kpo we gbeto bi dɔ dɔ gbewiwa tɔn hwenu; ye dɔ linkpɔn bɔ ayi yetɔn me kpe lo bɔ ye dɔ na do alɔ yedee dɔ nɔvinɔvi dɔhun.

Gbetaken 2

Me dɔkpodɔkpo sixu tuun dɔ ace, su su kpo sisi dee kpo xo e dɔ dɔ gbe ta elɔ me ɔ nyi edesunɔ sin nu ma de nude kpo dɔ: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbe e nɔ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin devo see b'e nyi to metɔn le alo gbe tɔ le tɔn, dɔkunjiɔ, lee e ji me gbɔn e kpodo nu devo devo ne le kpan.

Mɔ dɔkpo ɔ, e dɔ na kpan do tuto ee e ze jijiɔn ayi dɔ to e me e gosin e wu dɔ toxodidɔ sin alinu, sen e ji to ɔ jijiɔn e kpodo sen gbe ɔ tɔn dee dɔ nu do to ɔ nu e we a, dɔ to ene ɔ ko je edee si alo e kpo dɔ mekannu, alo acekpikpa tɔn ma yi hadéji wu a.

Gbetaken 3

Gbeto dɔkpodɔkpo dɔ na mɔ gbe bo nɔ edesu si lo bo na le nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔo na hen mede ɔo mekannu alo mede ɔ; mekannuninɔ kpodo mede kpo ɔo alo le bi me ɔ sɔ de ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ ɔo na de ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we ɔo na nyi ɔo fi bi.

Gbetaken 7

Ace ɔokpo ɔ we me bi na ɔo lo bo na nɔ nyi sen ɔokpo ɔ; mɔ ɔokpo ɔ mede na yi gbe nu walɔ e na de me kpo alo dee nyi wuɔozɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do ɔo fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ ɔo e yi ace e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔoɔ nu do to tɔn nu ɔ n'e ɔ, e hen ɔ e na yɔ hwe ɔo to tɔn me.

Gbetaken 9

E ɔo na ya mede sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme ɔo nuɔe kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E ɔo dandanme bɔ e na se nu ee mede wa é ɔo hwedɔxɔsa ɔo togume kpa a kwedɔxɔsa ene ɔ we ɔo na ɔo ace e nyi etɔn le é kpodo nu è de na wa le é kpo; mɔ ɔokpo ɔ fi ene ɔ we e na ɔo nu e wu e yɔ hwe é é ɔé.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyaɔe do é na to ɔo yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na yɔ é ɔo hwenukɔn; cobonu e ka na ɔo hwe do e e ɔ, e ɔo na n'e me e na sixu hwlenne ɔo hwenukɔn e.

2. Enyi nu e mede wa ɔ'ayi é ma nyi nu e na sa sen do me ɔo hwe ene nu ɔi lee sen é ji to ɔ alo gbe ɔ jijiɔn é ɔo gbɔn é a ɔ, é ɔo na sen gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E ɔo na ba do nu me ɔi lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le é ɔ. Mo ɔokpo ɔ e ka ɔo na ɔo winnya me bo le kɔn wi metɔn ɔ. Ace e nyi gbetɔ tɔn e ɔo hwlen me ɔo ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔo toɔeme.

2. Mede ɔo jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to ɔebu me ɔi to tɔn me ɔohun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔo e ɔo gbeya do nu mede we kaka bɔ ku hwen wan ɔ'e me ɔ, é hen ɔ é na hɔn yi to ɔevome bɔ e ɔo na yi i ɔo fi ene.

2. Amɔ enyi e mɔ ɔo me ɔ je senme nugbo alo e te afɔ sen e ji gbɛ e to le bi kplekple sɔ jujɔn ayi é ji e ɔ, é sɔ ɔo ace bɔ e na yi i dandan ɔo to ɔevome ɔ.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ bi ɔo aɛ bo na nyi toɔe sin vi.
2. E sixu hugan meɔe bo de e sin tovikennne ɔ; mɔ ɔokpo ɔ e hen ɔ e na ze edee ze ji nu to devo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo ɔo wyanwyanxwe ɔ, ye hen ɔ, ye na da yedee bo de hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsen yetɔn ɔo na gbe nu ye ɔ. Aɛ ɔokpo le we ye ɔo yedeedida hwenu kpɔnnunɔ yetɔn alo yedeejodo hwenu.
2. Cobonu gbetɔ de na da de ɔ, jlo yetɔn me nu we e ɔo na nyi.
3. Hennu we nyi sosyen nu gbetɔ sin togun; lobo togun ene ɔ kpodo aɛɛpikpa to ɔ tɔn kpan ka ɔo na je hun do ji to.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ bi, me e ɔo ee ɔokponɔ e alo ee ɔo gbe kplekpleɔeme e, ɔo na ɔo aɛ do nudeji.
2. Nu e nyi etɔn ɔ meɔe sixu tafu i du bo yi ɔo asi tɔn ɔ.

Gbetaken 18

Gbetɔ bi ɔo aɛ bo na len nu nu e jlo e kpɔn bo d'ayime lobo le sen nu e jlo e. Aɛ ene ɔ we zɔn bo tɔn le le ɔo togunne alo kwenkwenne gbon alɔkpa le bi me ɔi: nunyeyi, walo kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ bi ɔo aɛ bo na lin nu e do nuwu bo ka na ɔo xo; hun meɔe ɔo na van nukun do meɔe ɔ. Mɔ dokpo ɔ, me bi ɔo aɛ bo na se bo jla nu e ɔo jije we ɔo to ɔ me kpo togudo le e kpo. E hen wlenwin deɔ ɔ, e na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ bi ɔo aɛ bo na yi kple. Lobo na le do gbɛ e ma na don hunnyahunnya wa ɔ e.
2. E sixu so meɔe do gbɛɔeme gannu gannu ɔ.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ bi hen ɔ, e na go alɔ nu to tɔn bonu e na do yi nukɔn. Eye desu hen ɔ e na nɔ nukɔn nu nuwi wa ene alo e na de me bo e na nɔ do tɔn me.
2. Aɛ ɔokpo ɔ we me bi ɔo bo na do wa axɔsuzɔ ɔo to tɔn me.
3. Jlo to ɔ tɔn we nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛɛpikpa junɔn e. Jlo ene ɔ, e na ze wema na do xwiji, do sendeji bo ahizi na tɔn d'eme ɔ. Mɔ ɔokpo ɔ, nuwiwa ene ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema ene ɔ, e sixu nɔ yeme bo so alo e le sixu so ɔo togunne lee e na blo gbon bo ayi na j'ayi nu wemazeto le e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bi ɔ, togundeme we e de. Ene ɔ wu o, nude na do tagba ni ɔo akwelinu, lanne na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɔo kpo sin alinu ɔ; nu ene ɔ we na zɔn bo e na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ de e kpodo nuwaɔokpo e ɔo todeetoɔee kpan sin tentin gbon tuto e ze ɔo te e kpo to ɔ sin dokun le kpo we na zɔn bo e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔo na wa azɔ. Azɔ e ja jlo e we e na wa; sen ɔokpo ɔ we na ɔo nu do me bi nu lobo e ka do na nɔ azɔgba ɔ.

2. Azɔ e mɛdɛ wa ɛ sin akwɛ wɛ na ɖu.

3. Mɛdɛ wa nuɖɛ ɔ, ɛ na yi nuɖɛ ɖ'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hen hennu tɔn na ɛ. E hwedo e ɔ, gbɛɔ sin togun ɔ na gɔ alɔ nu i ɖo ali ɖevonu.

4. Gbɛɔ bi ɖo aɖɛ bo na dɔ azɔjigbɛ alo ɛ hen ɔ ɛ na nɔ gbɛ mɔhun ɖɛɛ na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbɛɔ bi ɖo aɖɛ bo na ɖo gbɔjehwe nu kpodo ayidɛɖ'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabiɖɛ wɛ ɛ ɖɔ na wa azɔ na. E ɖo na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwɛ bɔ gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka ɖo na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbɛɔ bi ɖo na na ɖɔ nu e na zɔn bɔ ɛ na hwɛn edɛɛ gan ɖo azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ edɛɛ tɔn kpo do hennu tɔn kpan ɖɔ; taji ɔ, ɖo nuɖuɖulinu, avɔɖudolinu xɔ e mɛ ɛ na nɔ ɛ sin alinu, azɔn gblegbɛlinu. Mɔ ɖokpo ɔ, ɛ ɖo na mɔ alɔdo ɖo do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nuna hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ɔ ɛ bi kpan.

2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nuna kpo bi ɖo na mɔ kpatakiɖɛ. Alɔwɛvi kpo ɖo vi e ma da asu cobo ji ɔ lɛ e bi wɛ ɖo aɖɛ ɖokpo ɔ ɖo xɛ nya ɖo yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbɛɔ bi ɖ'ace nɔ wemakplɔnkplɔn bɔ wemakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan ɔ; hun nuvɔnnu wɛ ɛ ɖo na nyi. E ɖo na ɖo kplɔn kleunde vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wɛ ɛ ɖɛ. Alɔyɛnzɔ kpo alɔnuna kpaa kpo ɖo na vun kan kpɛ to ɔ mɛ. Wemakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nɔ wɛ ɛ ɖo na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e je xa mɛ ɖokpoɖokpo gbɔn e.

2. Wemakplɔnkplɔn ɔ gbɛɔ sin nukɔnyiyi wɛ ɛ na ba; bo na dɔn gbɛɔ sin aɖɛ lɛ yi nukɔn bo je hun dɔ yɛ ji. E ɖɔ ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwaɖokpo kpo hwesɔkɛmɛ kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e ɖo bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nɔ gbɛ ɔ bi.

3. Vito, vino lɛ wɛ ɖo na ɖɛ nyi kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi ɛ.

Gbetaken 27

1. Gbɛɔ bi ɖo aɖɛ bo ná gɔ alɔ nu tonunywe lɛ bi; mɛ bi ɖo na mɔ mɔ ɖagbe e ɖo alɔyɛnɛ bo na zan mɔ ɖokpo ɔ, ɛ na sɔ so nɔ nukɔnyiyi yi nunyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e ɖ'e mɛ lɛ ɛ ɖɛ.

2. Nu e na tɔn sin nu e mɛdɛ gba tame bo blo ɛ ɔ, mɛ ɔ tɔn wɛ e ɖo na nyi; b'e na je hun do nu tɔn ji ɖo nujinjanlinu wɛ à, wemawlan wlan sin alinu wɛ à, alo alɔyɛn zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbɛɔ bi ɖo na ba tuto gbɔn nukɔnyiyi hennu e mɛ ɖɛ e kpodo gbɛ ɔ bi kpan sin alinu bonu aɖɛ, sisi kpo jlokokonuna e xó e ɖɔ ɖɔ wema elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbɛɔ ɖɛ e bɔ nukɔn yiyi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ ɛ ɔ, ɛ ɖo na ɖo nunɔmɛɖɛ lɛ do wɔ tɔn.

2. Do aɖɛ e gbɛɔ ɖo lɛ sin zinzan kpo nuna tɔn kpo mɛ ɔ, mɛ ɖokpoɖokpo ɖo na ba jɛ na bo na nyi sen e na zɔn bɔ ɛ ma na tɛ afɔ aɖɛ nɔzo tɔn tɔn lɛ kpo jlokokonuna tɔn tɔn lɛ ji kpo ji ɔ ɖi lee mesisi sin kplɔn byɔ gbɔn ɛ, tuto e ji to ɔ ɖɛ kpo togun bi kpaa gbɛɔ lɛ tɔn sin nunɔmɛ byɔ gbɔn e.

3. Aɖɛ, sisi kpo jlokokonuna enɛ lɛ ɖo na xwedo su kpodo linlin to ee ɖo bu lɛ tɔn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekpledè, gbeto godokponɔdè na yi huzu nu e dɔ do wema elɔ me e dɔ alɔ tɔn ji bo na mɔ ten bo de wɔɔde alo ayide tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ ten bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokɔnuna ee xo e dɔ dɔ fi e bo hen gba ɔ.
